

„Játszótársakat keresek, akikkel boldog lehetek!”

Információs füzet és ötlettár

Szerzők:

Bagyinszki Dalma gyógypedagógus (pszichopedagógia-
autizmus szakirány)

Korfanti Andrea tanár, fejlesztőpedagógus,
gyógypedagógus (tanulásban akadályozottak- inkluzív
pedagógia szakirány) mesterpedagógus, szakértő

Naszvadi Mirabella Anna tanító, gyógytestnevelő,
tanár, gyógypedagógus (logopédia- tanulásban
akadályozottak szakirány)

Dr. Olajosné Kator Melinda tanító, gyógypedagógus
(tanulásban akadályozottak szakirány)

Schopf-Elekes Boglárka gyógypedagógus
(pszichopedagógia- tanulásban akadályozottak szakirány)

Nyomdai munka:

Another Print Nyomda Kft – apnyomda.hu

A kiadványt támogatta:

Kucmorgó Fejlesztő és Terápiás Alapítvány –
kucmorgo.webnode.hu

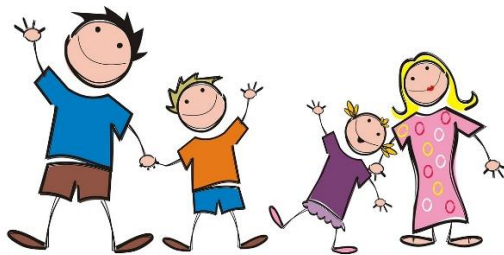
Előszó

Kedves Szülők!

A kiadvány egy olyan összeállítás, – nyilvános webes felületekről, illetve szakirodalmakból kigyűjtött tartalmakkal - mely azzal a szándékkal készült, hogy a sajátos nevelési igényű gyerekek nevelésében résztvevő szülőket támogassa, iránymutatással segítse, különös tekintettel az inkluzív körülmények között, integráltan nevelt oktatott gyermekekre.

Az ötlettár segítséget próbál nyújtani játékos keretek között a mindennapi fejlesztési lehetőségekhez. A játékok többsége nem igényel napi 15 – 20 percnél többet, azok bármely háztartásban fellelhető eszközzel játszhatók.

Reméljük, hogy kiadványunk segítségükre lesz a mindennapokban.

A kiadvány ingyenes, kereskedelmi forgalomba nem hozható!

Aranyosi Ervin: Játék az élet

Az élet játék, játszom hát!
Nem butaságból játszom át,
nagyon is bölcs, ki ezt teszi.

Az élet élet elveszi.
Mert boldog az a pillanat,
mikor az idő száll, szalad,
s a szívemben nincs félelem,
s lelkem összhangban él velem.

Az élet játék, nagy kaland,
s minden emlék, mely megmarad,
egy színes Puzzle, s ím lehet,
a képek összeillenek.
Amint így szép sorba rakom,
átjár egy bűvös izgalom,
s újabb vágy teremt új csodát,
s élem a lét szebb oldalát.

Az élet játék, s meg lehet,
– mikor a lélek felnevet, –
amikor öröm, s szeretet
kap benne teljes szerepet,
akkor az élet végre szép,
hálás a szívem mindenért.

Játszótársakat keresek,
akikkel boldog lehetek!

Tartalomjegyzék

- 1. ZEÓ Tagóvodák befogadás szerint**
- 2. II. Integráló általános iskolák XIV. kerület**
- 3. Könyvajánló**
 - 3.1. Felnőtteknek
 - 3.2. Gyerekeknek
- 4. Támogatás**
 - 4.1. Kihez fordulhatunk intézményen kívül?
 - 4.2. Összefogás a virtuális világban
 - 4.2.1. Facebook
 - 4.2.2. Autizmus – vizuális támogatás
- 5. Játékos fejlesztési lehetőségek otthon**
 - 5.1. Online/Letölthető játékok
 - 5.2. Ötlettár

1. ZEÓ Tagóvodák befogadás szerint

Bázis óvodák:

- 1. Zuglói Egyesített Óvoda Bóbita Tagóvodája:**
autizmus spektrum zavar, egyéb pszichés fejlődési zavar, értelmi fogyatékos
- 2. Zuglói Egyesített Óvoda Csicsergő Tagóvodája:**
autizmus spektrum zavar, egyéb pszichés fejlődési zavar, mozgásszervi fogyatékos, értelmi fogyatékos
- 3. Zuglói Egyesített Óvoda Meseház Tagóvodája:**
autizmus spektrum zavar, egyéb pszichés fejlődési zavar, értelmi fogyatékos
- 4. Zuglói Egyesített Óvoda Napraforgó Tagóvodája:**
autizmus spektrum zavar, egyéb pszichés fejlődési zavar, beszédfogyatékos, értelmi fogyatékos
- 5. Zuglói Egyesített Óvoda Zöld Lurkók Tagóvodája:**
autizmus spektrum zavar, egyéb pszichés fejlődési zavar, látásszervi fogyatékos, értelmi fogyatékos

Zuglói Egyesített Óvoda Játékszín Tagóvodája	Zuglói Egyesített Óvoda Hétszínvirág Tagóvodája	Zuglói Egyesített Óvoda Herminka Tagóvodája	Zuglói Egyesített Óvoda Cseperedő Tagóvodája	Zuglói Egyesített Óvoda Aprófalva Tagóvodája	NÉV
X	X	X	X	X	Egyéb pszichés fejlődési zavar
X					Beszéd fogyatékos
					Mozgásszervi fogyatékos
		X	X		Látásszervi fogyatékos
X		X	X		Hallásszervi fogyatékos
	X			X	Értelmi fogyatékos

Zuglói Egyesített Óvoda Narancs Tagóvodája	Zuglói Egyesített Óvoda Mókavár Tagóvodája	Zuglói Egyesített Óvoda Mályva Tagóvodája	Zuglói Egyesített Óvoda Kincskereső Tagóvodája	Zuglói Egyesített Óvoda Kerékgyártó Tagóvodája	NÉV
X	X	X	X	X	Egyéb pszichés fejlődési zavar
			X		Beszéd fogyatékos
				X	Mozgásszervi fogyatékos
					Látásszervi fogyatékos
	X				Hallásszervi fogyatékos
					Értelmi fogyatékos

Zuglói Egyesített Óvoda Tihany Tagóvodája	Zuglói Egyesített Óvoda Rózsavár Tagóvodája	Zuglói Egyesített Óvoda Pöttöm Park Tagóvodája	Zuglói Egyesített Óvoda Örökzöld Tagóvodája	Zuglói Egyesített Óvoda Óperenciás Tagóvodája	NÉV
X	X	X	X	X	Egyéb pszichés fejlődési zavar
			X		Beszéd fogyatékos
	X				Mozgásszervi fogyatékos
					Látásszervi fogyatékos
				X	Hallásszervi fogyatékos
					Értelmi fogyatékos

Zuglói Egyesített Óvoda Tündérvár Tagóvodája	Zuglói Egyesített Óvoda Tücsökutya Tagóvodája	NÉV
X	X	Egyéb pszichés fejlődési zavar
X		Beszéd fogyatékos
X		Mozgásszervi fogyatékos
	X	Látásszervi fogyatékos
		Hallásszervi fogyatékos
		Értelmi fogyatékos

2. Integráló általános iskolák XIV. kerület

Budapest XIV. Kerületi Herman Ottó Általános Iskola	Dr. Mező Ferenc Általános Iskola	Csanádi Árpád Általános Iskola, Sportiskola és Középiskola	Budapest XIV. Kerületi Álmos Vezér Gimnázium és Általános Iskola	NÉV
X	X	X	X	Egyéb pszichés fejlődési zavar
	X			Autizmus spektrumzavar
				Beszéd fogyatékos
	X	X	X	Mozgásszervi fogyatékos
		X		Látásszervi fogyatékos
	X	X		Hallásszervi fogyatékos
				Enyhe értelmi fogyatékos

						NÉV
Budapest XIV. Kerületi Liszt Ferenc Általános Iskola	X					
Budapest, XIV. Kerületi Kaffka Margit Ált. Isk.	X	X				
Budapest XIV. Kerületi Jókai Mór Általános Iskola	X	X	X			
Hunyadi János Ének- zenei, Nyelvi Általános Iskola	X		X			
Horvát Óvoda, Ált. Iskola, Gimnázium és Kollégium					X	
						Egyéb pszichés fejlődési zavar
						Autizmus spektrumzavar
						Beszéd fogyatékos
	X				X	Mozgásszervi fogyatékos
						Látásszervi fogyatékos
		X				Hallásszervi fogyatékos
						Enyhe értelmi fogyatékos

Budapest XIV. Kerületi Széchenyi István Általános Iskola	Budapest XIV. Kerületi Németh Imre Általános Iskola	Zuglói Munkácsy Mihály Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola	Budapest XIV. Kerületi Móra Ferenc Általános Iskola	NÉV
X	X	X	X	Egyéb pszichés fejlődési zavar
	X (külön nevel)		X (külön nevel)	Autizmus spektrumzavar
X	X		X	Beszéd fogyatékos
	X			Mozgásszervi fogyatékos
		X	X	Látásszervi fogyatékos
X		X	X	Hallásszervi fogyatékos
			X	Enyhe értelmi fogyatékos

Zuglói Heltai Gáspár Általános Iskola	Zuglói Hajós Alfréd Magyar-Német Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola	Zuglói Arany János Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola	Városligeti Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola	NÉV
X	X	X	X	Egyéb pszichés fejlődési zavar
				Autizmus spektrumzavar
X		X		Beszédfogyatékos
				Mozgásszervi fogyatékos
		X		Látásszervi fogyatékos
	X	X		Hallásszervi fogyatékos
X				Enyhe értelmi fogyatékos

3. Könyvajánló

3.1. Felnőtteknek

1. Alicia Eaton - Lelki elsősegély gyermekünknek
2. Andrew Powell - Autizmus-A harag megértése
3. Andrew Solomon - Alma a fájától
4. B. Gaál Katalin - Megelőzőm a számolási zavart
5. Carol Gray - Rajz beszélgetések
6. Deliága Éva, Lovász Hajnalka - Mit kezdünk az agresszióval?
7. Dr. Eigner Bernadett - Érzelmi-és viselkedészavarok, pszichopedagógia
8. Dr. Eve Fleming, Lorraine McAlister - Szobatisztaság és autizmus
9. Dr. Kádár Annamária - Mesepszichológia
10. Elfriede Bielefeldt - Tapintás és érintés - Taktilkinesztetikus zavarok
11. Ellen Notbohm, Veronica Zysk - Ezer egy nagyszerű ötlet autizmussal élő vagy Asperger szindrómás gyerekek neveléséhez és tanításához

12. Fred R. Volkmar, Lisa A. Wiesner - Az autizmus kézikönyve
13. Gerebenné, Reményi, Rosta - Szenzoros információ - feldolgozás, mozgás, nyelvi képesség
14. Kajdi Alexandra - Anya-Nyelv-Játék
15. Kari Dunn Buron, Mitzi Curtis - A csodálatos 5 pontos skála
16. Kissné Haffner Éva - Benned a létra
17. Kovács Ágnes - Beszédépítő
18. Kulcsár Mihályné - A diszkalkuliáról másképpen
19. Liz Hanna - Te is tudod!
20. Mark Haddon - A kutya különös esete az éjszakában
21. Németh, Sipos, Szegleti - MocorGo - Hogyan segítsük gyermekünk pszichomotoros fejlesztését játékosan?
22. O. Bogdashina - Hogyan legyek legjobb szülő? I. Az autizmus érzékelésvilágának felfedezése
23. Pápai Ildikó - Azt beszéltük meg, hogy boldog leszel

24. Robert J. Bernstein - Különleges normalitás
25. Rudas Zsuzsanna - Építsünk beszédet
26. Ruth P. Newton - A biztonságos kötődés megalapozása
27. Sófalvi Sándor - A szenzomotoros integrációs terápiáról
28. Stephens-Sarlós Erzsébet - A Stephens-Sarlós program
29. Tatárné Nagy Ágnes - FejlesztÉsjáték
30. Tony Attwood - Az Asperger-szindróma kézikönyve
31. Victoria M. Boone - Autizmussal élő gyerekek pozitív szemléletű nevelése

3.2. Gyerekeknek

1. Ana Serna - Érzelmek ereje sorozat
2. Az esernyő csapat kalandjai - képregény
3. Bartos Erika - Órangyal

4. Bittera Tiborné - Dr. Juhász Ágnes - Én is tudok beszélni
5. Csapody Kinga könyvsorozat
6. Dr. Stefanik Krisztina - Csillagbusz
7. Egresi Erika - Beszédindító
8. Érzések: Montessori - A világ felfedezése
9. Fenyvesi Orsolya - Ősvarázserdő
10. Gaston érzelmei könyvsorozat
11. Győri Bori, Szamarasz Vera Zoé - Nézd, ez én vagyok!
12. Herceg Bálint - A csupaszív oroszlán
13. Jakab könyvsorozat
14. John F. Taylor - Túlélőkönyv ADHD-s gyerekeknek
15. Kádár Annamária - A te meséd
16. Karikóné Nagy Ágnes - Alapozz! Kezdd az alapoknál!
17. Katie Daynes - Mik azok az érzések?

18. Lauren Stockly, Ellen Surrey - Ismerd meg a szörnyeidet!
19. Lukács Elvira - Örömvár
20. Orit Gidali - Nóra, a gondolatolvasó
21. Ölelj meg! sorozat
22. Sebestyén Mária - Mit érzel? Az érzelmek színes világa
23. Symbo Alapítvány - Barátkozni jó! Avagy mi fán terem a barátság?
24. Symbo Alapítvány - Érzelmeink nyomában (könyv és társasjáték)
25. Symbo Alapítvány - Legyél érzelmeid mestere. Ötlettár a düh és szorongás kezelésére
26. Varga Éva - Ügyes vagyok

4. Támogatás

4.1. Kihez fordulhatunk intézményen kívül?

Név	Főbb tevékenység	Cím	Elérhetőség
Pedagógiai Szakszolgálat Zugló	Korai fejlesztés Konduktív nevelés Tankerületi szakértői bizottsági tevékenység Nevelési tanácsadás Logopédia Gyógytestnevelés Óvoda-, és iskolapszichológusi koordinátor Tehetség gondozás	Budapest, Fűrész u. 64-66, 1147	Telefon: (06 1) 460 0971
Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat, Székhely Szakértői Bizottság	Fővárosi (megyei) és országos illetékességű szakértői bizottsági tevékenység	1141 Budapest, Mogyoródi út 128.	Telefon: +(36)1 474 6000; 06 30 870 5264 Email: szekhelyszakertoi@fpsz.net
Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat, Székhely Szakértői Bizottság Telephelyei	Gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés és gondozás	1077 Budapest, Izabella utca 1.	Telefon: +(36)1 267 2433 Email: korai.kp@fpsz.net
Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat, Székhely Szakértői Bizottság Telephelyei	Fővárosi illetékességű szakértői bizottsági tevékenység	1116 Budapest, Kiskőrös utca 1.	Telefon: +(36)1 208 2295 Email: info.1szb@fpsz.net

<p>Autisták Országos Szövetsége</p>	<p>Szülősegítés, országos közösség építés és támogatás, érdekvédelem, képzések szervezése, valamint tájékoztató kiadványok és hírlevelek kiadása.</p>	<p>Budapest, Fejér György u. 10, 1053</p>	<p>Telefon: (06 1) 354 1073 Email: info@esoember.hu</p>
<p>Pető Intézet</p>	<p>Módszertani intézmény egységei minden életkorú és minden központi idegrendszeri eredetű mozgásfogyatékos gyermek számára biztosítanak konduktív nevelést.</p>	<p>Budapest, Villányi út 67, 1118</p>	<p>Telefon: +36 70 642 0117 Email: elsorendeles@sommelweis-univ.hu</p>
<p>Bethesda KIDSz</p>	<p>0-4 év közötti gyermekek számára komplex kivizsgálás és képességfelmérést végeznek. 0-4 év közötti gyermekek számára egyéni vagy csoportos formában tartanak szociális-kommunikációs készségfejlesztést, beszédindító, beszédfejlesztő foglalkozásokat, komplex gyógypedagógiai fejlesztést, mozgásfejlesztést, TSMT-t, zeneterápiát valamint a szülőknek egyénre szabott tanácsadást.</p>	<p>Budapest, Hungária krt., 1146</p>	<p>Telefon: 06 30 901 9286 Email: bethesdakidsz@bethesda.hu</p>

<p>Egy Másik Út Alapítvány</p>	<p>Eltérő fejlődésű gyermekeknek és családjaiknak nyújtanak segítséget abban, hogy a társadalmi integrációjuk minél sikeresebb legyen már a legkorábbi időszakról kezdve a gyerekeknek. Ellátásuk olyan gyermekeknek, ill. felnőtteknek és azok családjának szól, akiknek valamilyen fejlődési vagy pszichés sajátosság miatt beilleszkedésük akadályokba ütközik.</p>	<p>Budapest Thököly út 3. II.em. 1076</p>	<p>Telefon: +36 1 786 29 41 +36 70 945 11 32 Email: emu.alapitvany@gmail.com</p>
<p>Kis Lépések Alapítvány</p>	<p>Széles körű támogatást nyújtanak az autizmus spektrum zavarral élő gyermekek és családjaik részére. ABA terápia</p>	<p>1124 Budapest, Stromfeld Aurél út 8.</p>	<p>hello@kislepese.k.hu</p>
<p>Mars Alapítvány</p>	<p>Autizmussal érintett családoknak segítenek, akik autista gyermeket nevelnek, felnőtt támogatnak.</p>	<p>1137 Jászai Mari tér 5-6. Budapest,</p>	<p>Telefon: +36/70-240-94-34 Email: hello@marsalapitvany.hu</p>

4.2. Összefogás a virtuális világban

- [Merj MÁS lenni! \(merjmaslenni.blogspot.com\)](http://merjmaslenni.blogspot.com)
- aprolepések.blog.hu
- Életfa Csoport Egyesület

4.2.1. Facebook

- Kék Fejlesztés Autizmus A-tól Z-ig
- Auti ötlettár - csináld magad atóuti fejlesztés
- Autizmus, Asperger a családban
- A Spektrumról dióhéjban
- SNI-s és BTMN-es szülők csoportja
- SNI= Sajátos Nevelési Igényű gyerekek és szüleik + szakemberek
- Szenzoros gyerekek szüleinek segítő csoportja
- ADHD, Autizmus információs csoportja

4.2.2. Autizmus – vizuális támogatás

- auti.hu
- autishop.hu
- aosz.hu (kiadványok)
- autizmus.hu
- myboardmaker.com
- aaksni.hu
- autistaszemmel.hu

5. Játékos fejlesztési lehetőségek otthon

5.1. Online/Letölthető játékok

- okosdoboz.hu
- facebook - Aprónapló
- skillo.hu
- education.com
- wordwall.net
- egyszervolt.hu
- okoskaland.com
- learningapps.org
- fejlesztetek.hu
- jatsszunk-egyutt.hu
- fejlesztomuhely.blogspot.com
- jatekliget.hu
- Facebook - Fejlesztő eszközök aak, sni
- Facebook - Auti ötlettár - Csináld magad auti fejlesztés
- Facebook - Játékos fejlesztés otthon

5.2. Ötlettár

1. Figyelemfejlesztés

1.1 Vizuális figyelem

- Mi változott?
- Keresd a párját!
- Kakukktojás játékok
- Melyik nem illik a sorba?
- Keresd az egyformákat!
- Pontok összekötése
- Építs ugyanilyet! (pálcika, kocka stb.)
- Labirintus játékok
- Nagy képen kis részlet megtalálása
- Képek átmásolása
- Lényeges információk kiemelése szövegből, képből
- Figyelemmegosztás több egyidejű információ megadásával

1.2 Auditív figyelem

- Zörejek, hangok hallgatása majd megnevezése
- Kiemelt inger érzékelése, jelzése tapssal, koppintással

2. Percepció

2.1 Vizuális érzékelés, észlelés

- Azonosság és különbözőség észrevétele tárgyakon és síkban (feladatlapon).

- Kösd össze! Jelöld az ugyanolyat!
- Színezd az egyformát egyforma színűre!
- Azonos formák különböző méretben, ezek elhelyezése
- Felrajzolt formák körbejárása
- Formák méret, szín, anyag szerinti differenciálása
- A formák kitöltése különböző technikákkal (ragasztás, színezés, stb.)
- Egymásra rajzolt számok, ábrák felismerése
- Mi bújt el?
- Tárgyak válogatása megadott szempont szerint
- Puzzle játékok összerakása
- Szemfixációs gyakorlatok (elemlámpa fényének követése)
- Iránytartás, balról jobbra kisautókkal
- Adott helyzetek, építmények reprodukálása
- Rész-egész rajz kiegészítése, mozaik játékok
- Formák, betűk, képek kiegészítése egészé
- Vizuális ritmuskövetés- folytasd a sort!
- Hiányok pótlása minta alapján

2.2 Auditív észlelés

- Légzésgyakorlatok hangutánzással egybekötve
- Hangutánzás (állat, jármű, stb)
- Ritmus visszatapsolás, kopogás
- Suttogó gyakorlatok
- Szó kiegészítése egészé
- Akusztikus inger irányának észlelése

- Szavak, hangok, mondatok ismétlése hallás után, hallási sorrend elismétlése

2.3 Taktilis észlelés

- Hideg-meleg érzékeltetése
- Különböző formák tárgyak felismerése tapintás útján
- Mit rajzolok a hátadra, tenyeredre?
- Játékok csukott szemmel történő azonosítása
- Egymás arcának, kezének megkülönböztetése csukott szemmel

3. Testséma kialakítása

- testrészek tudatosítása érintéssel, mozgatással, megnevezéssel
- testrészek megérintése, megnevezése csukott szemmel
- testrészek megérintése, megnevezése tükör előtt
- megnevezett testrész megmutatása saját testen, más testen, síkban
- hiányzó testrészek pótlása rajzon
- önmegfigyelési gyakorlatok tükör előtt
- önazonosítás fejlesztése, önarckép készítése
- hiány felismerési gyakorlatok egészalakos ábrán és fejen
- testrészekből test összeállítása
- testrészek, érzékszervek felismerése és megnevezése a funkcióikról
- mozgás, mozgásutánzás, egyensúlyfejlesztés
- a szimmetria felfedeztetése
- a bal-jobb testi irányok kialakítása

- a téri irányok felfedeztetése

4. Térészlelés, téri tájékozódás

- tér bejárása, távolságok felismerése, utasításra térben való elhelyezkedés
- viszonyítás saját testhez, társéhoz, tárgyhoz
- test helyzetének meghatározása konkrét tárgyhöz képest
- tárgy elhelyezése utasítás alapján
- tárgy helyzetének meghatározása a térben
- oldaliság kialakítása: egyik majd másik oldal, az oldalak változtatása, oldaliság gyakorlása változó helyzetekben (pl. körben)
- viszonyfogalmak pl. tedd a kockát a szék alá stb., test mozgatása megadott irányba, hármas tagozódás észrevételése padon, szekrényben stb.
- labirintus játék
- téri relációk, helyviszonyok komplexebben pl. kockák kirakása

5. Síkbeli tájékozódás

- sík elfelezése közösen, majd egyénileg (szőnyegen, asztalon, lapon...), jobb-bal; fent-lent meghatározása
- vízszintes irányban (szőnyegen, homokban, asztalon, padon, füzetben, vonalközben) sorolvasás, sorváltás, sorkirakás: sor eleje, vége, közepe; felső, alsó és középső sor
- függőleges irányban oszlopolvasás, oszlopváltás
- formák, alakzatok másolása

- rajzolás viszonyfogalmakkal pl.: rajzolj egy házat a lap közepére, a ház mellé jobb oldalra egy fát, a ház fölé egy napot ... stb.

6. Időérzékelés, tájékozódás időben

- Eseménysor összeállítása (képek, mondatcsíkok)
- Hét napjai, eseményei
- Évszakok, napszakok eseményei
- Napszakok, napi események, időtartam
- Naptár használata
- Dátumok, események időrendje, időtartama
- Egyéni ünnepek, dátumok időrendje
- Az eltelt idő érzékeltetése

7. Keresztcsatornák működtetése, összhang fejlesztése

- Hang-állatképek, hívókép egyeztetése
- Látott, betű, szó egyeztetése a hanggal
- Hallott, tapintott tárgy egyeztetése képpel
- Képek, események, jelek összekapcsolása
- Mérleg-játék: az egyik serpenyőben van egy szám, tegyük a másikba annyi számot, hogy a két oldal egyenlő legyen
- Berendezési tárgyak, eszközök felismerése csukott szemmel
- Hangszerek hanggal és tapintással való felismerése
- Gyümölcsök felismerése illatuk és formájuk alapján
- Kezdetben kettő, három, majd több elemből álló mozgássorok pontos utánzása, szoborjátékkal
- Különböző testrészek mozgatása, a testrészekre erősített hangkeltő eszközökkel

8. Emlékezet

8.1 Vizuális emlékezet

- Memória játékok
- Mi változott? (hiány megnevezése, kiegészítése, többlet kiszedése..)
- Rontó játék
- látott mozgás utánzása
- látott dolgok emlékezetből felsorolása
- látott tárgy vagy képsorozat reprodukálása
- látott formák, alakzatok kirakása, lerajzolása

8.2 Auditív emlékezet

- Tárgyak, nevek, sorozatok visszamondása
- Ritmussorok visszatapsolása, kopogása, dobolása
- Mondókák, énekek
- Szóvonat
- Mondatbővítő játék
- Szókereső

8.3 Komplex emlékezet

- Ismert tárgyak, állatképek, fényképek bemutatása után a kapcsolódó hang felismerése
- Asszociációs játék: Erről jut eszembe...

8.4 Verbális emlékezet

- Hangok ismétlése növekvő elemszámmal
- Többszemű utasítás követése
- Szólánc
- Mondatnyújtás

- Az elhangzott mondat pontos megismétlése (a szavak növekvő elemszámával)
- 10 szó memorizálása után hányra emlékszik?
- Viccek mesélése
- Szólások, közmondások értelmezése
- Összetett szavak memorizálása
- Ellentétes jelentésű szó párok keresése, kitalálása
- Olvasd el! Meséld el!

9. Kommunikáció

9.1 Beszédkészség

- Utánzás: állathangok, beszédhangok
- Mondókák, énekek, versek tanulása
- Képek megnevezése, értelmezése
- Párkereső
- Rokon értelmű szavak gyűjtése
- Események, mese eljátszása
- Szerepcsere
- Meselánc
- Barkóba
- Asszociációs játék: erről jut eszembe
- Szógyűjtés, szókincsbővítés adott témakörökben
- Szó szerkezetek kiegészítése, toldalékok pótlása
- Párbeszédes szituációk
- Szavakból mondatalkotás
- Hibakeresés szóban, mondatban
- Helyzetgyakorlatok, játékok
- Fehér, fekete, igen, nem játék (a letiltott szavakat lehet változtatni)

9.2. Nonverbális kommunikáció

- Érzelmek kifejezése, eljátszása, leolvasása

10. Általános tájékozottság

- Mondat kiegészítés
- Önismereti játékok
- Mondatfűzés: megadott szavak mondatba foglalása. A mondatok tartalmilag kapcsolódjanak egymáshoz (tréfás is lehet)
- Igaz-hamis: állítások gyűjtése, készítése, eldöntése
- Szókitaláló: 3-4 kulcsszó alapján nevek, fogalmak kitalálása

11. Bizalomerősítő gyakorlatok

- Szemkontaktus kialakítása
- Az adás-kapás gyakorlás
- Érintéses játékok gyakorlása
- A gyermekek közötti együttműködés elősegítése, páros gyakorlatok végzése
- Bekötött szemű társat vezetni

12. Mozgás

12.1 Nagymozgások

- Szabadmozgások: csúszás, kúszás, mászás, futás, ugrálás, lépcsőn járás
- Mozgásutánzó játékok álló helyzetben, mozgó helyzetben, pl. állatok mozgásának utánzása
- Szoborjáték
- Egyensúlyt fejlesztő játékok, játszótéri játékok, libikóka, hinta, ugrálókötél, féllábon állás, szökdelés

- Koordinált mozgások: ellentétes végtagmozgások, lépcsőn járás váltott lábbal, akadályfutás, hulahopp karika
- Irányváltások, tempóváltások mozgás közben

12.2 Finommozgás

- Önkiszolgálás
- Szappan forgatás, masni kötés, cipő fűzés, csatolás
- Gyurmázás (gyurmával, tésztaival)
- Színezés különböző nyomatékkal
- Pontok összekötése
- Festés, ujjal, szivaccsal, ecsettel
- Labirintus játékok
- Kéz torna, ujj torna, ujj bábozás
- Tépés, csipegetés
- Ollóhasználat, nyírás
- Játék magokkal, termésekkel, csipesz használat
- Marokkó
- Puzzle
- Gyöngyfűzés- tésztafűzés
- Célbadobó játékok
- Összerakó, építő, szerelő játékok

12.3 Lábbal végzett mozgások

- Babzsák, tárgyak, ceruza felvétele lábbal
- Rajzolás lábbal
- Karikába lépés, ugrás, átlépés
- Foci

13. Gondolkodás

13.1 Analízis, szintézis

- Mi hiányzik a képről?
- Melyek az egyformák? (tréfás rajzok, tárgyak)

13.2 Csoportosítás, osztályozás, rendszerezés

- Keresd a párját! (összetartozó tárgyak)
- Csoportosítás adott szempontok szerint (szín, forma, méret, azonosság, különbözőség)
- Csoportosítás, halmazalkotás tárgyakkal, színezéssel, főfogalom keresése
- Apró tárgyak válogatása, rendrakás, főfogalom alá sorolás
- Szókapcsolatok gyűjtése

13.3 Általánosítás

- Gyűjtőfogalmak szerinti rendezés
- Gyűjtőfogalomhoz alárendelt fogalom keresése: dobókockára gyűjtőfogalmat jelentő képek ragasztása, gurítás, fogalom keresése
- Analógiák létrehozása

13.4 Összehasonlítás

- Mi a különbség? Mi az egyforma?
- Ellentétpárok
- Szabály felismerési játékok: kakukktojás, barchoba
- Domino: kép, szám, betű stb.

13.5 Lényegkiemelés

- Rövid mesék, dal tartalma
- Kép, tárgy és tulajdonságok párosítása

- Képsorok mondanivalójának verbális megfogalmazása

13.6 Ok-okozati összefüggés

- Eseménysor összeállítása (képsor)
- Megkezdett mondat folytatása, befejezése
- Képhez tartozó igaz állítások megkeresése, gyűjtése, válogatása

13.7 Aritmetikai gondolkodás

- Ugyanannyi, több, kevesebb fogalmának érzékeltetése változó helyzetekben
- Mennyiségek, képek, számok, kockák sorbarendezése
- Variációs lehetőségek a soralkotásban
- Számkép-mennyiség-számnév egyeztetése
- Számlálás növekvő-csökkenő sorokban
- Viszonyfogalmak, összehasonlítások, mérések: nagyobb, több, rövidebb
- Több érzékszerv bevonásával mennyiségek számlálása, egyeztetése pl.: lépegetés, ugrálás, koppantás, mozgás
- Alak, szín, forma, térbeli helyzetek jellemzői, viszonyszavak használata
- Sorozatok előállítását változtatások: kicserélés, eltüntetés, beszúrás; észrevétel, megfogalmazás, eredeti állapot visszaállítása. Játék tárgyakkal, képekkel
- Nagy képen kis részlet megtalálása
- Puzzle játék, nehezítés fokozatosan
- Építs ugyanilyet (pálcikából, kockából, legóból)

- Labirintus játék: térben, papíron, mágnessel
- Kösd össze/jelöld az ugyanolyat!
- Színezd az egyformát egyforma színűre!
- Egykülönbség játék logikai készlettel: sor folytatása, csak 1 tulajdonság különbözhet. Győztes: aki az utolsó jó lapot rakta.
- Eltérések keresése, jelölése (apró különbségek nagyság, szín)
- Hány tulajdonságban különböznek?
- Pontsor összekötése, ábrafelismerés, nehezítés pl. több vonalból álló kép, háttérből kiemelkedő ábra
- Alakállandóság (azonos formák különböző méretben, helyzetben)
- Alak-háttér megkülönböztetése (Mi bújt el?)
- Figyelemmegosztás több egyidejű információ megadásával
- Betűk, számok, ábrák felismerése elforgatva, egymásra rajzolva, hiányosan
- Rajzolással formák, betűk, számok képek kiegészítése egésszé (Gestalt látás: egységben látás)
- Mit takar a folt? (kép, művelet, jel, szám, betű)
- Tárgyak azonosítása körvonal alapján
- Felvillantott képek, információk megfigyelése (látótér növelése)
- Képek, számok, betűk átmásolása, négyzethálós felületre, kicsinyítés, nagyítás
- Hideg-meleg, különféle formák, tárgyak felismerése tapintás alapján (zsákban, kendő alatt)
- Bekötött szemmel a tárgyak nagyságának megbecsülése, összehasonlítása

- Mit rajzolok a hátadra, tenyeredbe? (vonalak, számok, betűk, formák)
- Tedd hátra a kezed! Mit raktam bele?
- Recés anyagból kivágott formák felismerése csukott szemmel
- Párosító játék, tapintással: letakart tárgyak közül kell megkeresni az egyformákat
- Apró tárgyak csoportosítása bekötött szemmel
- Párkereső játékok (memory, dominó, kártyajátékok)
- Mi hiányzik? Mi változott? (apró változtatások megfigyeltetése)
- Gyorsolvasási gyakorlatok, cél az összkép gyors megragadása (5 tárgy sorban, dominó ábrái)
- Megfigyelő játék: Odaadunk egy képet, tárgyat. Kérdések (Süt-e a nap a képen? stb)
- Papagáj-játék: 3-6 név, tárgy visszamondása helyes sorban
- Súgójáték
- Hallottad? - 3 szót mondunk, elismételjük. Beszélgetés vagy szavak felsorolása, kopogj, ha hallottad.
- Zenedoboz, ketyegő óra megkeresése a hang iránya alapján
- Építsd fel/rakd ki utánam (pálcika, kocka)! Először minta alapján, majd emlékezetből (formaemlékezet)
- Számmemória másképpen: 2-4 szám felmutatása, megjegyzés, eltakarás. Kérdések, állítások, válasz jelölése írásban, összehasonlítás, ellenőrzés
- Mozgó hangforrás követése bekötött szemmel

- 2-3 zaj, hang kiválasztása, összefűzés történeté (tréfás, fantasztikus, meseszerű is lehet)
- Ha számokat hallasz kopogj! (rövid szöveg, mesehallgatás közben)
- Kinek/minek a hangját hallod? (beszűrődő utcazaj, hangzavar, beszélgetés, zenekar, hangfelvételek)
- Szekvenciák követése: hangok, szavak, mondatok ismétlése hallás után, hallási sorrend elismétlése, ismétlőgyakorlatok játékosan
- Számsor visszamondása fordítva is
- Kép, helyzet megfigyelése, letakarás. Mire emlékszel?
- Bőrönd Ödön játék: utazni készülünk, pakoljunk a bőröndbe. Az nyer, aki a végén a legtöbb dologra emlékszik.
- Kép, történet mutatása/ismertetése, rajzold le emlékezetből
- Képek, események, jelek összekapcsolása
- Erről jut eszembe, hogy...- asszociációs játék szóban, írásban
- Köznapi jelrendszerek alapján való tájékozódás (valóságban, feladathelyzetben, lapon) pl. postán, utcán, bankban, orvosnál
- Apró tárgyak válogatása, rendrakás, főfogalom alá sorolás

13.8 Gyűjtőfogalmak szerinti rendezés

- Csoportosítás, halmazalkotás tárgyakkal színezéssel, főfogalom keresése
- Válogató játék: van-e vagy nincs: válogatás meglévő vagy hiányzó tulajdonság alapján

- Gyűjtőfogalomhoz alárendelt fogalom keresése: dobókockára gyűjtőfogalmat jelentő képek ragasztása, gurítás, fogalom- vagy képkeresés
- Ellentétpárok keresése, gyűjtése, válogatása
- Kakukktojás játékok, melyik nem illik a többi közé? Miért?
- Naptár, térkép használata, játékos, tréfás keresési gyakorlatok
- Ültetőkártyák elrendezése többféleképpen, lehetőségek szűkítése (x nem akar y mellé ülni)
- Kérdező játék: szöveg alapján a kérdéseket a gyerek teszi fel, nekünk kell válaszolni
- Kérdező játék másképpen: megkezdett történet, csak kérdésekkel lehet tovább haladni (a kérdésekből adódik a következő kérdés)
- Kölcsönkérő játék: Valaki elkéri a labdát, nem akarod odaadni. Párbeszéd tiltó- és tagadó szavak kimondása nélkül
- Fekete, fehér, igen, nem játék
- Rákérdezés rövid szöveg állításaira (lehet tréfás vagy megtévesztő is)
- Rövid, befejezetlen történet felolvasása, befejezés többféleképpen
- Rövid szöveg, vers visszamondása saját szavakkal
- Ábrák, síkidomok, vonalak felosztása, felezése. Hány háromszöget, négyszöget, szakaszt látsz?
- Szabályfelismerési játékok: kakukktojás, barcohba, sorozatok, ellentétek